

Historisk Samfunds logo

Af Mariann Ploug

I Historisk Samfunds bestyrelse måtte vi for nylig erkende, at ingen af os vidste, hvor foreningens logo stammer fra. Det anvendes på foreningens brevpapir og præger hvert år titelbladet på den aktuelle årbog. Mest af alt minder logoet om et middelalderligt segl, og tanken om, at det havde rødder i et ældre segl for Ribe Amt, var ikke fjern, da vi umiddelbart kunne genkende Varde Købstads segl og seglene fra flere af amtets herreder, men amterne er jo ikke middelalderlige, så hvordan hang det sammen?

Heldigvis var hjælpen nær. Historisk Samfunds mærke, som man tidligere kaldte logoet, bliver gennemgået i to artikler af henholdsvis J. Richter fra 1912 og H.K. Kristensen fra 1978 i "Fra Ribe Amt", mens Ribe Amts våben får en udførlig omtale af Finn Krageskov Vad i 1991-udgaven af årbogen. De tre artikler kan findes på nettet ved at søge "Fra Ribe Amt" på hjemmesiden www.tidsskrift.dk.

Historisk Samfunds mærke

Historisk Samfunds mærke blev tegnet til foreningen i 1912 af arkivar A. Thiset, København. Richter beskrev Thiset som datidens *første Autoritet paa Vaaben- og Seglkundskabens Område* og gav en indgående forklaring på, hvilke elementer Thiset havde brugt samt oplyste om deres historiske baggrund. H.K.

*Historisk Samfunds mærke fra 1912.
Tegnet af A. Thiset.*

Kristensen havde valgt at gengive Richters artikel, men supplerede den efterfølgende med nye oplysninger fra hans egen forskning hovedsageligt om den historiske baggrund for de gamle segl, der var blevet brugt af Thiset som udgangspunkt.

Her i nærværende omtale nævnes blot logoets eller mærkets elementer, da de uddybende forklaringer kan læses i Richters og Kristensens artikler:

Ribe bys våben danner logoets baggrund. Til den ene side ses halvdelen af de tre løver fra Danmarks Rigsvåben og til den anden Ribe Domkirke i ældre udgave.

Over løverne ses Vardes købstadsvåben, mens Esbjergs ses over domkirken.

Langs kanten ses våbnene fra amtets herreder med uret: Vester Horne Herred, Slavs Herred, Anst Herred, Gørding Herred, Malt Herred, Skads Herred og Østre Horne Herred.

Omskriften mellem herredsseglene lyder med uret: HI STO RISK SAM FUND FOR RIBE AMT.

*Ribe Amts våben fra 1960.
Tegnet af P. Warming.*

Ribe Amts våben

Ribe Amts våben stammer fra 1960 og blev tegnet af heraldisk konsulent P. Warming. Det har undret mange, at våbenet er så nyt, da det, som Vad skrev i artiklen, *ser så midaldlerligt ud*.

Også Vad har givet en grundig beskrivelse af våbnets bestanddele i årbogsartiklen, hvor den heraldiske beskrivelse er gengivet: *I sølvfelt en rød borg ledsaget af foroven 2, forned 1 guld kronet, guldbevæbnet, blå leopardhoved med rød tunge* – eller:

En borg, der symboliserer Riberhus, omgivet af tre kronede løvehoveder, som er lånt af løverne i det danske rigsvåben.

Det, at amterne blev dannet som afløsning for lenene i 1662, kunne ellers have understøttet formodningen om, at våbnet

havde en vis alder, ligesom man kunne forestille sig, at Ribe Amtsråd ved oprettelsen i 1841 havde fået sit eget våben, men det var altså ikke tilfældet.

Ribe Amts historie bliver også indgående behandlet i “Fra Ribe Amt” af henholdsvis Henry Bruun i 1912 og Finn Krageskov Vad i 1991 – i to jubilæumsår. Bruun fortæller om amtets historie i de første 250 år: 1662-1912, mens Vad beretter om amtsrådets 150-årige historie fra 1841 til 1991.

“Fra Ribe Amt” – en righoldig kilde

Forventningen om en sammenhæng mellem et ældre segl tilhørende Ribe Amt og Historisk Samfunds logo blev ikke indfriet. Derimod var det en stor glæde at kunne dykke ned i den skat af oplysninger, som gemmer sig i de 115 årgange af “Fra Ribe Amt”, og finde de ønskede informationer i velskrevne, udførlige artikler.

Litteratur

Bruun, Henry: Ribe (Riberhus) Amt 1662-1912. Fra Ribe Amt 1912, s. 392-404.

Kristensen, H.K.: Historisk Samfunds mærke. Fra Ribe Amt 1978, s. 193-198.

Pedersen, Olga og Manøe, Søren: Våben og gyldne kæder. Historisk Samfund for Ribe Amt 2006.

Richter, J: “Historisk Samfund for Ribe Amt”s Mærke. Fra Ribe Amt 1912, s. 405-408.

Vad, Finn Krageskov: Amtsrådet – 150 år og under heftig diskussion. Fra Ribe Amt 1991, s. 238-241.

Vad, Finn Krageskov: Ribe Amts våben. Fra Ribe Amt 1991, s. 250-252.

Mariann Ploug, født 1949, pens. museumsinspektør. Nybrovej 123, 6851 Janderup. Har lavet en del film om gamle danske håndværk, samt skrevet flere bøger og en lang række artikler om kulturhistoriske emner.